

WSTĘP

Niniejszy tom zawiera materiały z konferencji zorganizowanej w dniach 26 i 27 września 2000 roku przez Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego z okazji Jubileuszu 600-lecia Odnowienia Akademii Krakowskiej oraz Rocznicy 75-lecia utworzenia Katedry Pedagogiki w UJ. Przygotowane na tę okazję i wygłoszone referaty oraz głosy w dyskusji, a także zgromadzone inne materiały zostały w tej publikacji podzielone na siedem działów.

Dział pierwszy zawiera teksty: powitania uczestników konferencji przez jej organizatora, wypowiedź Jego Magnificencji Rektora UJ Franciszka Ziejki na otwarcie konferencji, powitanie uczestników przez Dyrektora Instytutu Pedagogiki.

Dział drugi traktuje o tradycjach refleksji pedagogicznej w Krakowie. W dziale tym ukazane zostały krakowskie koncepcje: kształcenia nauczycieli, organizacji procesu dydaktycznego oraz zmagających o należytą organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży. Tworzy go sześć tekstów. Pierwszy, Kamili Mrozowskiej, dotyczy początków kształcenia nauczycieli w Uniwersytecie, drugi – rozwoju refleksji pedagogicznej w Krakowie w XIX wieku. Tematem następnych artykułów są poglądy pedagogiczne Witolda Rubczyńskiego, koncepcja organizacji czasu wolnego Henryka Jordana oraz działalność dydaktyczna i twórczość naukowa Zygmunta Wyrobka. Dział ten zamyka tekst Tadeusza Nowackiego o charakterze wspomnieniowym, ale świetnie ukazujący rozwój i promieniowanie krakowskiego ośrodka pedagogicznego na inne środowiska w kraju.

Kolejny, trzeci dział materiałów opublikowanych w tym zbiorze podejmuje próbę charakterystyki głównych współczesnych nurtów krakowskiej uniwersyteckiej myśli pedagogicznej. Przyjęto w nim zasadę porządkowania tych nurtów w chronologicznej kolejności ich powstania i rozwoju. Na początku tego działu zamieszczono teksty traktujące o źródłach i ewolucji teorii wychowania w uniwersytecie, o badaniach nad procesami socjalizacji i wychowania, a także o założeniach teoretycznych i zasadach badań nad patologią społeczną. Następne rozprawy dotyczą badań i osiągnięć w dziedzinie dydaktyki ogólnej oraz rozwoju uniwersyteckiej myśli w zakresie andragogiki i w obszarze pedagogiki kulturalno-oświatowej. Kolejne rozprawy tworzące tę część traktują o rozwoju i osiągnięciach uniwersyteckiej metodologii badań pedagogicznych oraz aksjologicznych i estetycznych implikacjach teorii wychowania uprawianej w tym ośrodku.

Czwarty dział zawiera materiały ukazujące sylwetki wybitnych przedstawicieli krakowskiej uniwersyteckiej myśli pedagogicznej. Otwiera go tekst nieco szerszy, bo omawiający poglądy filozoficzne Jana Władysława Dawida i Zygmunta Mysłakowskiego na temat intuicjonizmu Henri Bergsona. Dalej zamieszczono teksty ukazujące wkład Zygmunta Mysłakowskiego w tworzenie krakowskiego środowiska nauk o wychowaniu.

Kolejne opracowania zapoznają czytelników z życiem i twórczością Jana Władysława Zborowskiego, a następnie dwu twórców i reprezentantów krakowskiej uniwersyteckiej myśli andragogicznej, Maksymiliana Siemieńskiego i Franciszka Urbańczyka.

Piąty dział stanowi zbiór rozpraw i materiałów zawierających refleksje kilku osób na temat wybranych zjawisk edukacyjnych i wychowawczych. Otwiera go tekst Tadeusza Nowackiego, traktujący o procesie tworzenia się koncepcji szkoły demokratycznej. Po nim kolejno miejsca zajmują rozprawy: Czesława Banacha na temat koncepcji edukacji nauczycieli, Franciszka Adamskiego – o głównych założeniach pedagogiki personalistycznej oraz Andrzeja Szyszko-Bohusza zapoznająca z głównymi założeniami pedagogiki holistycznej. W następnych tekstach ukazane zostały koncepcje wychowania estetycznego (przez sztukę) Stefana Szumana i Romana Ingardena, doświadczenia Józefa Klimczyka w zakresie kształcenia zawodowego i popularyzacji kultury technicznej, a także aktualność myśli pedagogicznej Władysława Cichonia.

Dział szósty zawiera rozprawy i komunikaty traktujące o promieniowaniu i recepcji krakowskiej uniwersyteckiej myśli pedagogicznej na inne uczelnie w kraju i środowiska wychowawcze Krakowa. Zamieszczone tam teksty informują o recepcji krakowskiej myśli pedagogicznej w uczelniach lubelskich, wkładzie wykształconego w UJ Stefana Wołoszyna w rozwój pedagogiki sportu w Polsce, dostępności do prac autorów krakowskich w piotrkowskiej filii Akademii Świętokrzyskiej, doznaniach Zygmunta Wiątrowskiego wyniesionych z kontaktu z pedagogami krakowskimi. W skład tej części wchodzi również teksty informujące o wpływie środowiska akademickiego UJ na powstanie i rozwój harcerstwa w Krakowie oraz powstanie i działalność Zakładu Pedagogiki AGH w Krakowie.

W przedostatnim dziale zamieszczono opracowania (głosy w dyskusji, relacje pisemne uczestników, złożone przy okazji uczestnictwa w obradach konferencji) dotyczące różnych zagadnień z obszaru teorii kształcenia i wychowania. Stanowią one wartościowy dodatek do całości materiałów konferencyjnych. Tworzy go refleksja na temat roli nauk pedagogicznych w reformie oświaty, rozprawa o paradygmatach współczesnej nauki o nauczycielu, relacja o kształceniu pedagogicznym kandydatów na nauczycieli w uczelniach technicznych, komunikat z badań nad poziomem przygotowania absolwentów szkół zawodowych do pracy, artykuł Józefa Pšenáka na temat funkcji Seminarium Pedagogicznego w Uniwersytecie im. J.A. Komeńskiego w Bratysławie w rozwoju myślenia pedagogicznego na Słowacji. W końcowej części tego działu zamieszczona została kompletna bibliografia dorobku naukowego Zygmunta Mysłakowskiego, sporządzona przez jego syna, Piotra Mysłakowskiego, oraz bibliografia prac zasłużonego także dla pedagogiki psychologa Stefana Szumana.

W zamieszczonej na końcu *Dokumentacji konferencji* opublikowane zostały wybrane dokumenty związane z przygotowaniem i organizacją Konferencji. Są to teksty: zaproszeń na konferencję (3 kolejne zaproszenia do podobnych instytucji, zgłaszających się na konferencję osób i do kierowników [dyrektorów] katedr [instytutów pedagogiki] oraz honorowych gości), program konferencji, kompletna lista uczestników oraz przykłady korespondencji związanej z konferencją (listy profesorów: Stefana Wołoszyna, Tadeusza Nowackiego, Edwarda Hajduka i artysty plastyka Piotra Mysłakowskiego).

Wyodrębnione w publikacji działy tworzą jednak integralną całość. Wydzielenie ich jest zabiegiem czysto umownym, podjętym świadomie w celach poznawczych. Dokonane ono zostało nie tylko z myślą, by lepiej przedstawić treść i przebieg konferencji. Zastosowano je także z intencją dążenia do wyraźniejszego ukazania warunków powstania i trudów rozwoju głównych kierunków krakowskiej uniwersyteckiej refleksji nad wychowaniem oraz z nadzieją efektywniejszego przypomnienia pracy naukowej i działalności dydaktycznej najważniejszych twórców tej refleksji.

Tadeusz Aleksander